

Rozhodnutí k následování

Rožnov, Střítež: 10.7.2016

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1 Kr 19, 19 – 21

Text: L 9, 57 – 62 *Když se ubírali cestou, řekl mu kdosi: "Budu tě následovat, kamkoli půjdeš." Ale Ježíš mu odpověděl: "Lišky mají doupat a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu složil." Jinému řekl: "Následuj mne!" On odpověděl: "Dovol mi Pane, abych šel napřed pochovat svého otce." Řekl mu: "Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj království Boží." A jiný mu řekl: "Budu tě následovat, Pane. Ale napřed mi dovol, abych se rozloučil se svou rodinou." Ježíš mu řekl: "Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží."*

Kdyby tak někdo za námi přišel, a řekl, že se chce přidat k církvi, ke křesťanům, že chce jít cestou víry a stát se následovníkem Ježíše Krista! To by nám všem přece udělalo radost! To bychom ho hned brali mezi sebe. Takových odhodlaných nadšených lidí jen houšť! Překvapuje nás, že v tom dnešním příběhu Ježíš reaguje tak nějak zdrženlivě, když mu kdosi sděluje: „Budu tě následovat, kamkoliv půjdeš!“ Vždyť v těch slovech „kamkoliv půjdeš“ je slyšet kus statečného odhodlání, jako měla třeba moábská Rút, která se také rozhodla následovat židovskou Noemi, kamkoliv půjde. Noemi ovšem také rozmlouvala svým snachám jejich úmysl s poukazem na to, že její úděl je příliš trpký. A Ježíš také upozorňuje bezejmenného následovníka na úskalí své cesty: „Lišky mají doupat a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu složil.“ U Ježíše to ovšem není stýskání si na trpký úděl bezdomovce, kterého životní peripetie připravily o střechu nad hlavou. Ježíšova cesta je programově zaměřená k jinému cíli, než ke spokojené zabydlenosti v tomto světě. Ježíš tak upozorňuje všechny potenciální následovníky, že stát se Kristovým vyznavačem, není cesta určená pro ty, kdo chtějí náboženství pouze využít ke své vlastní spirituální kultivaci, k posílení svého vnitřního klidu a míru či nabytí existenciální jistoty. Ježíšova cesta vede naopak do nezajištěnosti vezdejšího bytí, je to nejistá chůze po vodě, cesta vystavená nepochopení i pronásledování, cesta oběti. Nic, na co by se dalo nalákat podbízivou reklamou nebo příslibem pozemské blaženosti. I lišky a ptáci jsou na tom lépe, protože mají svá doupat a hnízda. Syn člověka nemá, kam by hlavu složil. Na druhou stranu jeho následovníci vědí, že jsou pro Pána Boha o mnoho cennější než nebeské ptactvo, které neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je nebeský Otec živí. A toto vědomí je pro člověka mnohem důležitější životní pocit než pouhá vidina dobrého bydla.

Abychom však nezískali mylný dojem, že Ježíš o naše následování nestojí a dokonce nás z něj zrazuje, doplní evangelista hned vzápětí druhý případ, kdy je to sám Ježíš, kdo oslovuje člověka a vybízí jej k následování. Čteme v navázání na předešlý případ: Jinému řekl: „Následuj mne!“ Evangelista se nám snaží podat celostný pohled na problematiku víry a uvěření: Jde jak o vlastní rozhodnutí, tak o Boží povolání k tomu, abychom se stali Ježíšovými učedníky. Nacházíme tu obojí: To naše lidské „budu tě následovat“ i Boží „následuj mne“. Je však zcela zřejmé, že podmínky následování tady určuje ten, za kým chceme jít a ne naopak. Možná někoho překvapí, že stát se křesťanem vyžaduje splnění určitých podmínek. Vycházíme z předpokladu, že Bůh nás přijímá zcela bez podmínek, takové, jací jsme. Ale nesmíme směšovat dvě rozdílné věci. Ano, Bůh si nás vyvolil zcela bez jakýchkoliv našich předpokladů, pouze na základě své milosti. Ale vyvolil nás k tomu, abychom splnili jeho představy o člověku. K tomu stanovil jasné podmínky, za jakých se staneme Božími dětmi. Např. abychom neměli jiných bohů před Hospodinem. Tedy abychom dali Pánu Bohu absolutní přednost před naprosto vším.

To nám ukazuje ten druhý případ z dnešního biblického textu: Jinému řekl: "Následuj mne!" On odpověděl: "Dovol mi, Pane, abych šel napřed pochovat svého otce." Myslím, že takovýto vyhrocený případ je tu uveden zcela záměrně. Zní nám to nepochopitelně a fanaticky. Ta poslední lidská služba, která je naprostou samozřejmostí a morální povinností dětí vůči rodičům musí ustoupit Božímu království. Ježíš totiž říká: „Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj království Boží.“ Jak tomu máme rozumět? Nečiním si patent na výklad a mám za to, že existují různé cesty k pochopení textu. Ježíš např. užívá pojem „být mrtvý“ na více rovinách. Vzpomeňme si, jak v podobenství o marnotratném synu označuje otec svého syna, který odešel z otcovského domu, za mrtvého. Nikdy ho ale úplně nepohřbil. Nezlámal nad ním hůl. Neustále ho vyhlížel, a jakmile se syn vrátil, otec prohlásil: „Tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.“ V dnešním textu je ten vztah pouze obrácený. Syn chce pohřbít otce. V duchovním slova smyslu „pohřbít otce“ znamená rezignovat, ztratit naději, nepočítat s ničím dalším. To dělají ti, kteří jsou sami duchovně mrtví. Duchovně živí mají vždy naději a nikoho úplně nepohřbí.

Ovšem takovéto „zduchovnění“ je při výkladu Písma většinou až druhotná možnost a někdy i dost násilná. Ta první rovina je to, co se nabízí přímo. Syn chce napřed fyzicky pohřbít otce a pak následovat Ježíše. Jde tu vlastně o to pořadí. Napřed pohřbít a pak následovat. Přičemž není řečeno, zda dotyčný otec už

zemřel nebo ještě žije. Možná chce jeho syn Ježíše následovat až poté, co jeho otec časem zestárne, zemře a bude pochován. Tedy zatím chce tento potenciální Kristův následovník žít postaru, a až jednou, až nebude mít na starosti nic jiného, tak začne s následováním Krista. Jde o klasické odložení rozhodnutí, které mělo padnout už teď. Protože zvěstování Božího království je záležitost přítomné chvíle, jde o přítomné prožívání života s Bohem, tedy paradoxně bez nějakých podmínek, které musím vyřídit dřív, než se budu moci věnovat cele Pánu Bohu. To je také možnost výkladu: Život je teď. A smrt není perspektiva, která by byla před námi. Křesťan nevyhlíží ke smrti, jako ke své budoucnosti. Apoštol Pavel vyznává: „Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil! Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ Přílišné zabývání se myšlenkami na smrt, ať už svoji nebo našich blízkých nemá mít přednost před výhledem naděje k Božímu království. Nevyznáváme náboženství smrti, ale života.

Ježíš ale potkáva ještě třetího člověka. Ten říká: „Budu tě následovat, Pane. Ale napřed mi dovoľ, abych se rozloučil se svou rodinou.“ Opět nás možná napadne, že Ježíšův absolutistický nárok je nepřiměřený až fanatický. Proč by se člověk nemohl rozloučit se svými nejbližšími, když se má vydat právě na onu cestu nezajištěného života, na cestu plnou lidského nepochopení i pronásledování, na cestu oběti? Tento následovník si až moc dobře uvědomuje, že asi nebude mít na růžích ustláno, že nebude mít, kam by hlavu složil, a proto myslí na loučení s rodinou. Na rozdíl od toho prvního si je vědom, že následování Krista může znamenat, že bude muset opustit dům nebo bratry nebo sestry nebo matku nebo otce nebo děti nebo pole pro Ježíše a pro evangelium. Ale není Ježíšův nárok přehnaný a nelidský? A jinde dokonce říká: Kdo miluje otce a matku více nežli mne, není mne hoden!

Bratři a sestry, jak znám Ježíše, jsem přesvědčen, že tu nejde o žádnou fanatickou neúctu a pohrdání těmi nejbližšími z rodiny. To neodpovídá Kristovu duchu. Spíše si myslím, že si tady evangelista Lukáš, tak jak to evangelisté činí docela často, vypůjčil známý obraz ze Starého zákona, aby vyjádřil novou myšlenku. Ten obraz je ze života proroka Eliáše. Eliáš povolává za svého následovníka Elišu. Hodí na něj svůj plášť a Eliša už ví, co to znamená. Eliáš jej volá k následování a povolává za proroka místo sebe. Eliša, který dosud s pluhem orál na poli, opustil dobytek, rozběhl se za Eliášem a řekl: „Dovoľ, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou.“ On mu řekl: „Jdi a vrať se! Nezapomeň, co jsem ti učinil.“ Evangelista Lukáš zachycuje podobnou scénu s Ježíšem. I zde se Ježíšův následovník chce nejprve rozloučit s otcem a matkou. Ale zatímco Eliáš to ještě Elišovi dovolil, Ježíš říká, že ten, kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží.“ To může znamenat jen dvojí: Království Boží se opravdu přiblížilo. Už není čas se zdržovat. Boží království je mezi vámi. A to druhé: Ježíš je víc než Eliáš. Eliáš byl veliký Boží prorok. Ježíš je Boží Syn. Znalý čtenář, kterému se ty dva příběhy prolnou, uvidí jasný rozdíl. S Ježíšem vstoupilo do světa království Boží a teď je ta chvíle, kdy se rozhoduje o tom, kdo do něj vejde. Nevejde tam ten, kdo nepočítá s protivenstvím a nezajištěnou existencí. Nevejde tam ten, kdo vstup do něj stále odkládá, a nevědomuje si, že život s Bohem je teď, ne až jednou. A není schopen tam vejít ani ten, kdo nevěří, že v Ježíši Kristu se opravdu setkáváme s Bohem. Kdo nerozpozná důležitost přítomné chvíle, chvíle Božího navštívení a promešká ji jako pět pošetilých družiček, nebo jako tři pozvaní na hostinu, kteří dali přednost momentálním starostem o pozemské statky. Nebo jako ten, kdo položí ruku na pluh, ale ohlíží se nazpět, ať už s lítostí, co všechno musel pro víru opustit, nebo s pýchou, co všechno už dobrého pro sebe, lidi i pro Boha vykonal.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, i my tě chceme následovat. Ale klademe si vlastní podmínky a ty své splnit nechceme. Prosíme, nenech nás od tebe zklamane odejít. Věříme, že ty jsi schopen protáhnout i velblouda uchem jehly. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, voláš nás, abychom tě následovali v myšlení, slovech i činech. Dej, ať se naše odhodlání projeví v odevzdané lásce, obětavé službě a laskavém slovu. Neprosíme tě o svůj snadný a pohodlný život, ale o pokoj a mír ve světě. Prosíme za domácí i příchozí. Za lidi doma i na cestách. Prosíme za naše bližní, za děti, rodiče i prarodiče. Prosíme za ty, kdo rychleji mluví, než myslí, i za ty, kdo jsou nerozhodní a rozpačití. Prosíme za všechny pochybující i za všechny skálopevně přesvědčené. Prosíme za lidi plné entuziasmu a ideálů i za věčné skeptiky a pesimisty. Prosíme za ty, kterým se vždy všechno zdaří i za ty, kteří pokazí, na co sáhnou. Prosíme za nadšené a obětavé služebníky církve i za ty, kteří jsou unavení a bez energie. Pane, jsme lidé různí a ty máš tak široké srdce, že se všichni vejdem do tvé lásky. Prosíme, dej, ať zvláště tvé láska je našim vzorem i posilou na cestě. Amen.*